

62014CJ0493

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 21 lipca 2016 r. (*1)

„Odesłanie prejudycjalne — Pomoc państwa — Program pomocy w formie ulg podatkowych w odniesieniu do podatków na ochronę środowiska — Rozporządzenie (WE) nr 800/2008 — Kategorie pomocy, które można uznać za zgodne ze wspólnym rynkiem i zwolnione z obowiązku zgłoszenia — Bezwzględny charakter przesłanek zwolnienia — Artykuł 3 ust. 1 — Wyraźne odesłanie do tego rozporządzenia w programie pomocy”

W sprawie C-493/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesfinanzgericht (federalny sąd finansowy, Austria) postanowieniem z dnia 31 października 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 6 listopada 2014 r., w postępowaniu:

Dilly's Wellnesshotel GmbH,

przeciwko

Finanzamt Linz,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta (sprawozdawca), prezes izby, A. Arabadjiev, C.G. Fernlund, S. Rodin i E. Regan, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Wahl,

sekretarz: M. Aleksejev, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 21 stycznia 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

—

w imieniu Dilly's Wellnesshotel GmbH przez M. Kronera, Rechtsanwalt, i K. Caspariego,

—

w imieniu rządu austriackiego przez C. Pesendorfer oraz M. Klamerta, działających w charakterze pełnomocników,

—

w imieniu rządu estońskiego przez K. Kraavi-Käerdi, działającą w charakterze pełnomocnika,

—
w imieniu Komisji Europejskiej przez R. Sauera, P. Némethy oraz K. Herrmann, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 17 marca 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 17 ust. 1 i art. 25 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. [107 TFUE i 108 TFUE] (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz.U. 2008, L 214, s. 3).

2

Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Dilly's Wellnesshotel GmbH, podmiotem świadczącym usługi, i Finanzamt Linz (urzędem skarbowym w Linz, Austria) w przedmiocie odrzucenia przez ten urząd wniosku spółki Dilly's Wellnesshotel GmbH o zwrot podatków na ochronę środowiska naliczonych w roku 2011 r.

Ramy prawne

Prawo Unii Europejskiej

Rozporządzenie (WE) nr 659/1999

3

Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. [108 TFUE] (Dz.U. 1999, L 83, s. 1) w art. 2, zatytułowanym „Zgłoszenie nowej pomocy”, stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem odmiennych przepisów rozporządzeń przyjętych [wydanych] zgodnie z art. [109 TFUE] lub innych jego przepisów zainteresowane państwo członkowskie zgłasza Komisji w odpowiednim czasie wszelkie plany przyznania nowej pomocy [...]”.

Rozporządzenie (WE) nr 994/98

4

Motywy 4–7 rozporządzenia Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczącego stosowania art. [107 TFUE i 108 TFUE] do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państw miały następujące brzmienie:

„(4)

Komisja zastosowała art. [107 TFUE i 108 TFUE] w licznych decyzjach i określiła również swój polityk w wielu komunikatach; biorąc pod uwagę duże doświadczenie Komisji w stosowaniu art. [107 TFUE i 108 TFUE] i ogólne teksty [o charakterze ogólnym] wydane przez Komisję na

podstawie tych przepisów, jest ważne, mając na względzie zapewnienie skutecznego nadzoru i uproszczenie administracji, bez osłabiania monitorowania przez Komisję [zmniejszenia kontroli ze strony Komisji], aby Komisja, w dziedzinach, w których posiada wystarczające doświadczenie dla zdefiniowania ogólnych kryteriów zgodności, miała możliwość określenia za pomocą [w drodze] rozporządzenia, że niektóre kategorie pomocy są zgodne ze wspólnym rynkiem według postanowień [zgodnie z] art. [107 ust. 2 i 3 TFUE] i podlegają wyłączeniu z procedury określonej w art. [108 ust. 3 TFUE];

(5)

Przepisy dotyczące wyłączeń grupowych związają przejrzystość i pewność prawną [...].

(6)

Jest ważnym, aby [Należy] umożliwić Komisji, przy przyjmowaniu przez nią rozporządzenia wyłączających niektóre kategorie pomocy z obowiązku zgłoszenia określonego w art. [108 ust. 3 TFUE], doświadczenie [uściślenie] dalszych szczegółowych warunków w celu zapewnienia zgodności z rynkiem [wewnętrznym] pomocy objętej niniejszym rozporządzeniem.

(7)

Jest ważnym, aby [Należy] umożliwić Komisji, przy przyjmowaniu przez nią rozporządzenia wyłączających niektóre kategorie pomocy z obowiązku zgłoszenia określonego w art. [108 ust. 3 TFUE], doświadczenie dalszych szczegółowych warunków w celu zapewnienia zgodności z rynkiem wewnętrznym pomocy objętej niniejszym rozporządzeniem”.

5

Zgodnie z art. 1 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Wyłączenia grupowe”:

„1. Komisja może w drodze rozporządzenia przyjąć zgodnie z procedurą określoną w art. 8 niniejszego rozporządzenia i zgodnie z art. [107 TFUE] uznać, że następujące kategorie pomocy są zgodne ze wspólnym rynkiem [z rynkiem wewnętrznym] i nie podlegają wymogom zgłoszenia określonym w art. [108 ust. 3 TFUE]:

a)

pomoc na rzecz:

[...]

iii)

ochrony środowiska naturalnego;

[...]

2. Rozporządzenia, o których mowa w ust. 1, określają dla każdej kategorii pomocy:

[...]

e)

warunki monitorowania [kontroli] wyszczególnione w art. 3.

[...].

6

Artykuł 3 tego rozporządzenia, zatytułowany „Przejrzystość i monitorowanie”, stanowi:

„1. Przyjmując rozporządzenia na podstawie art. 1, Komisja nakłada na państwa członkowskie szczegółowe zasady dla zapewnienia przejrzystości i monitorowania pomocy wyłączonej z obowiązku zgłoszenia zgodnie z tymi rozporządzeniami. Takie przepisy obejmują w szczególności wymogi określone w ust. 2, 3 i 4.

[...].

7

Rozporządzenie nr 994/98 zostało zmienione przez rozporządzenie Rady (UE) nr 733/2013 z dnia 22 lipca 2013 r. (Dz.U. 2013, L 204, s. 11) i następnie uchylone mocą rozporządzenia Rady (UE) nr 2015/1588 z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz.U. 2015, L 248, s. 1).

Rozporządzenie (WE) nr 800/2008

8

Motywy 5, 7 i 46 rozporządzenia nr 800/2008 miały następujące brzmienie:

„(5)

Wyłączenie na mocy niniejszego rozporządzenia powinno dotyczyć każdej pomocy spełniającej wszystkie odpowiednie warunki niniejszego rozporządzenia oraz każdego programu pomocy, pod warunkiem że każda pomoc indywidualna, jaka mogłaby zostać przyznana w ramach tego programu, spełnia wszystkie odpowiednie warunki niniejszego rozporządzenia. Aby zapewnić przejrzystość oraz bardziej skuteczne monitorowanie pomocy, każdy indywidualny środek pomocy przyznany na mocy niniejszego rozporządzenia powinien zawierać wyraźne odwołanie do odpowiednich przepisów rozdziału II oraz do aktu prawa krajowego będącego podstawą prawną tego środka pomocy.

[...]

(7)

Pomoc w rozumieniu art. [107 ust. 1 TFUE], której nie dotyczy niniejsze rozporządzenie, powinna nadal podlegać wymogowi zgłoszenia na mocy art. [108 ust. 3 TFUE] [...].

[...]

(46)

W oparciu o doświadczenie zdobyte podczas stosowania wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego z wymogu zgłoszenia powinno się wyłączać następujące [pewne] [...] środki pomocy na ochronę środowiska w postaci ulg podatkowych”.

Artyku? 1 rozporz?dzenia nr 800/2008, zatytu?owany „Zakres stosowania”, który znajdowa? si? w rozdziale I tego rozporz?dzenia, nosz?cym tytu? „Przepisy ogólne”, stanowi? w ust 1:

„Niniejsze rozporz?dzenie ma zastosowanie do nast?puj?cych kategorii pomocy:

[...]

d)

pomoc na ochron? ?rodowiska,

[...]”.

10

Artyku? 3 tego rozporz?dzenia, zatytu?owany „Warunki wy??czenia”, który równie? znajdowa? si? w rozdziale I, stanowi? w ust. 1:

„Programy pomocy spe?niaj?ce wszystkie warunki przewidziane w rozdziale I oraz w odpowiednich przepisach rozdzia?u II niniejszego rozporz?dzenia s? zgodne ze wspólnym rynkiem [wewn?trznym] w rozumieniu art. [107 ust. 3 TFUE] i wy??czone z wymogu zg?oszenia, o którym mowa w art. [108 ust. 3 TFUE], o ile ka?da pomoc indywidualna [w zakresie, w jakim wszelka indywidualna] przyznana w ramach takiego programu spe?nia wszystkie warunki niniejszego rozporz?dzenia, a program zawiera wyra?ne odes?anie do niniejszego rozporz?dzenia przez zamieszczenie jego tytu?u i danych dotycz?cych publikacji w Dzienniku Urz?dowym Unii Europejskiej”.

11

Artyku? 25 tego rozporz?dzenia, zatytu?owany „Pomoc na ochron? ?rodowiska w formie ulg podatkowych”, który znajdowa? si? w sekcji 4, zatytu?owanej „Pomoc na ochron? ?rodowiska”, w rozdziale II rozporz?dzenia nr 800/2008, zatytu?owanym „Przepisy szczególne dotycz?ce ró?nych kategorii pomocy”, stanowi?:

„1. Programy pomocy na ochron? ?rodowiska w formie ulg podatkowych w zakresie podatków na ochron? ?rodowiska spe?niaj?cych warunki, o których mowa w dyrektywie [Rady 2003/96/WE z dnia 27 pa?dziernika 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotycz?cych opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. 2003, L 283, s. 51)] s? zgodne ze wspólnym rynkiem [wewn?trznym] w rozumieniu art. [107] ust. 3 [TFUE] i wy??czone z wymogu zg?oszenia, o którym mowa w art. [108] ust. 3 [TFUE], o ile spe?nione s? warunki, o których mowa w ust. 2 i 3 niniejszego artyku?u.

[...]”.

12

Rozporz?dzenie nr 800/2008 zosta?o zmienione rozporz?dzeniem Komisji (UE) nr 1224/2013 z dnia 29 listopada 2013 r. (Dz.U. 2013, L 320, s. 22) w zakresie dotycz?cym wa?no?ci tego aktu. W ten sposób jego obowi?zywanie zosta?o przed?u?one do dnia 30 czerwca 2014 r.

Rozporz?dzenie nr 800/2008 zosta?o nast?pnie uchylone rozporz?dzeniem Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznaj?cym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem

wewn?trznym w zastosowaniu art. 107 i 108 traktatu (Dz.U. 2014, L 187 s. 1).

Prawo austriackie

13

Zgodnie z Budgetbegleitgesetz z dnia 30 grudnia 2010 r. (federaln? ustaw? uzupe?niaj?c? do bud?etu, zwan? dalej „BBG 2011”) (BGBl. I nr 111/2010) przedsi?biorstwa us?ugowe zosta?y wy??czone spod podatków od energii.

14

Paragraf 2 ust. 1 Energieabgabenvergütungsgesetz (ustawy w sprawie zwrotu podatku energetycznego, zwanej dalej „EAVG”) w brzmieniu zmienionym przez art. 72 BBG 2011 stanowi:

„Prawo do zwrotu maj? jedynie przedsi?biorstwa, w odniesieniu do których zosta?o dowiedzione, i? ich g?ównym przedmiotem dzia?alno?ci by?o wytwarzanie dóbr materialnych, pod warunkiem ?e nie dostarczaj? one zasobów energetycznych wymienionych w § I ust. 3 albo ciep?a (pary albo ciep?ej wody) wytworzonych z zasobów energetycznych wymienionych we wspomnianym § I ust. 3”.

15

Czasowy zakres stosowania wspomnianego § 2 jest okre?lony w § 4 ust. 7 EAVG, który stanowi:

„Paragrafy 2 i 3 [EAVG] maj? zastosowanie – z zastrze?eniem zatwierdzenia przez Komisj? Europejsk? – wzgl?dem wniosków o zwrot obejmuj?cych okres po dniu 31 grudnia 2010 r.”.

16

Z prac przygotowawczych nad EAVG wynika odno?nie do § 4 ust. 7 tej ustawy, co nast?puje:

„Stosowanie zmienionych przepisów jest uzale?nione od zgody Komisji Europejskiej. Zmiana ta wchodzi w ?ycie w odniesieniu do wykorzystania energii po dniu 31 grudnia 2010 r. Wnioski przedsi?biorstw us?ugowych obejmuj?ce okres po dniu 31 grudnia 2010 r. nie b?d? zatem uwzgl?dniane. Je?li zmiana EAVG zostanie zatwierdzona przez Komisj? jako dozwolona pomoc pa?stwa, ograniczenie prawne do przedsi?biorstw produkcyjnych b?dzie obowi?zywa?o od dnia 1 stycznia 2011 r., tak ?e po tej dacie przedsi?biorstwom us?ugowym nie b?dzie przys?ugiwa?o prawo zwrotu podatku od wykorzystanej energii. Na wypadek gdyby zmiana mia?a nie uzyska? zgody Komisji, aktualna sytuacja prawa pozostanie bez zmian i zarówno przedsi?biorstwom produkcyjnym, jak i przedsi?biorstwom us?ugowym b?dzie przys?ugiwa?o prawo zwrotu podatków od energii”.

Post?powanie g?ówne i pytania prejudycjalne

17

W dniu 29 grudnia 2011 r. Dilly’s Wellnesshotel wyst?pi?a z wnioskiem o zwrot podatków od energii przypadaj?cych na rok 2011.

18

Wniosek ten zosta? odrzucony w drodze decyzji z dnia 21 lutego 2012 r., która powo?ywa?a si? na nowe przepisy BBG 2011, zgodnie z którymi pocz?wszy od dnia 1 stycznia 2011 r. zwrot podatku od energii przys?uguje ju? tylko przedsi?biorstwom produkcyjnym. Skarga z?o?ona przez

Dilly's Wellnesshotel do Unabhängiger Finanzsenat (niezależnej izby finansowej, Austria), a następnie do Bundesfinanzgericht (federalnego trybunału finansowego, Austria) została odrzucona.

19

Orzeczeniem z dnia 19 marca 2013 r. (2013/15/0053) Verwaltungsgerichtshof (trybunał administracyjny, Austria) orzekł, że w następstwie wydania przez ten sąd wyroku z dnia 22 sierpnia 2012 r. (2012/17/0175) zwrot podatku od energii powinien jeszcze przysługiwać względom przedsiębiorstw usługowych w odniesieniu do stycznia 2011 r. W opinii tego sądu w odniesieniu do tego miesiąca Komisja nie zatwierdziła nowych przepisów będących przedmiotem zgłoszenia w trybie rozporządzenia nr 800/2008, które to zgłoszenie dotyczyło okresu począwszy od lutego 2011 r.

20

Dilly's Wellnesshotel wniosła do Unabhängiger Finanzsenat (niezależnej izby finansowej) uzupełniającą skargę administracyjną, w której spółka ta żądała zasadniczo uwzględnienia w całości żądania zwrotu podatku energetycznego za okres od stycznia do grudnia 2011 r. Dilly's Wellnesshotel oparła się na założeniu, że jeżeli łączne zastosowanie § 2 ust. 1 i §4 ust. 7 EAVG naruszałoby prawo Unii, nowe przepisy prawne wprowadzone na mocy BBG 2011 nie znajdowałyby zastosowania i przedsiębiorstwa usługowe mogłyby nadal żądać zwrotu podatków energetycznych za cały rok 2011 i później.

21

Z postanowienia odsyłającego wynika, że pierwotna wersja EAVG (BGBl. nr 201/1996) przewidywała w § 2 ust. 1 zwrot podatków energetycznych na rzecz przedsiębiorstw, których głównym przedmiotem działalności było „wytwarzanie dóbr materialnych”. Żądanie usług było wykluczone z przywileju zwrotu tego podatku.

22

W swoim wyroku z dnia 8 listopada 2001 r., Adria-Wien Pipeline i Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke (C-143/99, EU:C:2001:598), Trybunał orzekł, że przepisy krajowe, które przewidują częściowy zwrot podatków od energii związanej z gazem ziemnym i energią elektryczną dotyczą wyłącznie przedsiębiorstw, w przypadku których dowiedziono, że podstawowym przedmiotem działalności jest produkcja dóbr materialnych, muszą zostać uznane za pomoc państwa w rozumieniu art. 107 TFUE.

23

Austriackie przepisy prawa krajowego dotyczące zwrotu podatków energetycznych zostały następnie wielokrotnie zmienione.

24

W niniejszej sprawie sąd odsyłający powziął wątpliwości co do zgodności wprowadzonej w drodze BBG 2011 nowej regulacji prawnej dotyczącej zwrotu podatków energetycznych z rozporządzeniem nr 800/2008.

25

W pierwszej kolejności sąd ten wyraża wątpliwości, czy Republika Austrii może się powołać na

wyżyczenie przewidziane w art. 25 rozporządzenia nr 800/2008 w odniesieniu do analizowanych w postępowaniu głównym przepisów krajowych, podczas gdy nie są spełnione trzy przesłanki wymienione w rozdziale I tego rozporządzenia.

26

Po pierwsze, przepisy te nie zawierają ani odesłania do rozporządzenia nr 800/2008, ani wskazania odesłania do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Po drugie, w zakresie, w jakim art. 9 ust. 1 tego rozporządzenia przewiduje, że przekazywanie Komisji streszczenia informacji dotyczących danego rodzaju pomocy ma być dokonane w terminie 20 dni roboczych „od wejścia w życie programu pomocy lub przyznania pomocy”, przekazania w niniejszej sprawie dokonano z opóźnieniem. Po trzecie, sąd krajowy stwierdza, że tekst opisujący program pomocy stanowiący przedmiot postępowania głównego nie został opublikowany w Internecie zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia nr 800/2008, zważywszy, że adres internetowy przekazany Komisji nie pozwolił i wciąż nie pozwala na dostęp do danego tekstu.

27

W drugiej kolejności sąd odsyłający zwraca się do Trybunału z pytaniem, czy środek stanowiący pomoc może korzystać z wyłączenia przewidzianego w art. 25 rozporządzenia nr 800/2008, podczas gdy nie zostały spełnione zobowiązania przewidziane w rozdziale II tego rozporządzenia. W szczególności program pomocy w niniejszej sprawie nie charakteryzował się ani zredukowaniem ingerencji w środowisko naturalne lub zapobieganiem takim ingerencjom, ani bardziej racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych lub oszczędnościami energii. Sąd ten zatem wywiwatliwoci odnośnie do kwestii, czy analizowane w postępowaniu głównym przepisy krajowe stanowią pomoc dla celów „ochrony środowiska” w rozumieniu art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia.

28

W trzeciej kolejności sąd odsyłający dzieli się swoimi wątpliwościami odnośnie do przestrzegania warunku przewidzianego w art. 25 ust. 3 rozporządzenia nr 800/2008, zgodnie z którym ulgi podatkowe przyznaje się na okres nie dłuższy niż dziesięć lat, ponieważ program pomocy będący przedmiotem postępowania głównego nie zawiera wyraźnego ograniczenia okresowego, w trakcie którego przyznawany ma być zwrot podatków, ani odesłania do okresu, o którym mowa w zawiadomieniu o wyłączeniu przekazanemu Komisji w dniu 7 lutego 2011 r.

29

W tych okolicznościach Bundesfinanzgericht (federalny trybunał finansowy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1)

Czy prawo Unii zostało naruszone w sytuacji, w której uregulowanie z zakresu pomocy korzysta ze szczególnej procedury określonej w art. 25 rozporządzenia nr 800/2008 w celu zwolnienia z obowiązku zgłoszenia zgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE, podczas gdy nie zostały spełnione różnorakie obowiązki zawarte w rozdziale I tego rozporządzenia, a ponadto uregulowanie to nie zawiera żadnego odesłania do wspomnianego rozporządzenia?

2)

Czy prawo Unii zostało naruszone w sytuacji, w której uregulowanie z zakresu pomocy oparte na szczególnej procedurze przewidzianej w art. 25 rozporządzenia nr 800/2008 mającej

zastosowanie do pomocy na ochronę środowiska, jeżeli nie występują przepisy uregulowane w rozdziale II tego aktu, a mianowicie wspieranie zgodnie z art. 17 pkt 1 tego rozporządzenia środków ochrony środowiska lub środków służących oszczędzaniu energii?

3)

Czy prawo Unii stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które nie zawiera żadnego ograniczenia czasowego ani żadnej informacji na temat okresu wskazanego w zawiadomieniu o wyłączeniu, wobec czego wymagane przez art. 25 ust. 3 rozporządzenia nr 800/2008 czasowe ograniczenie w zwrocie podatku energetycznego do 10 lat można wywieść jedynie z zawiadomienia o wyłączeniu?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

30

Poprzez swoje pierwsze pytanie sąd odsyłający zasadniczo zmierza do ustalenia, czy art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że brak w programie pomocy, takim jak ten stanowiący przedmiot postępowania głównego, wyraźnego odesłania do tego rozporządzenia w formie zacytowania tytułu tego aktu i odesłania do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej stoi na przeszkodzie temu, aby ten program został uznany za spełniający przepisy wyłączenia na podstawie art. 25 ust. 1 tego rozporządzenia z obowiązku zgłoszenia przewidzianego w art. 108 ust. 3 TFUE.

31

W tym względzie na wstępie należy przypomnieć, że obowiązek zgłaszania stanowi jeden z podstawowych elementów systemu kontroli ustanowionego przez traktat w dziedzinie pomocy państwa. W ramach tego systemu państwa członkowskie mają obowiązek, po pierwsze, zgłaszania Komisji każdego rodzaju zmierzającego do ustanowienia lub zmiany pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, i po drugie, niewprowadzania w życie takiego rodzaju stosownie do art. 108 ust. 3 TFUE, dopóki wspomniana instytucja nie wyda decyzji końcowej dotyczącej rzeczonego rodzaju (wyrok z dnia 8 grudnia 2011 r., *France Télécom/Komisja*, C-81/10 P, EU:C:2011:811, pkt 58).

32

Spoczywający na danym państwie członkowskim obowiązek zgłoszenia Komisji wszelkiej nowej pomocy jest sprecyzowany w art. 2 rozporządzenia nr 659/1999.

33

Tymczasem, zgodnie z art. 109 TFUE, Rada jest uprawniona do wydania wszelkich właściwych rozporządzeń w celu zastosowania art. 107 TFUE i 108 TFUE, a w szczególności może określić warunki stosowania art. 108 ust. 3 TFUE i kategorie pomocy zwolnione z procedury przewidzianej w tym artykule.

34

Ponadto zgodnie z art. 108 ust. 4 TFUE Komisja może przyjąć rozporządzenia dotyczące kategorii pomocy państwa, w odniesieniu do których Rada postanowiła, zgodnie z artykułem 109 TFUE, że mogą zostać zwolnione z procedury przewidzianej w art. 108 ust. 3 TFUE.

35

W ten sposób to na podstawie art. 94 WE (następnie art. 89 WE, obecnie art. 109 TFUE) przyjęto rozporządzenie nr 994/98, w oparciu o które przyjęto następnie rozporządzenie nr 800/2008.

36

Wynika stąd, że niezależnie od obowiązku uprzedniego zgłoszenia każdego rodzaju mającego na celu ustanowienie lub zmianę nowej pomocy, który ciąży na państwach członkowskich na podstawie traktatów i który stanowi jeden z podstawowych elementów systemu kontroli pomocy państwa, jeżeli pomoc przyjęta przez państwo członkowskie spełnia istotne przesłanki przewidziane przez rozporządzenie nr 800/2008, to państwo członkowskie może powołać się na możliwość zwolnienia z obowiązku zgłoszenia. A contrario z motywu 7 rozporządzenia nr 800/2008 wynika, że pomoc państwa, która nie jest objęta zakresem tego rozporządzenia, nadal podlega obowiązkowi zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 TFUE.

37

Z powyższego wynika – jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 1 swojej opinii – że rozporządzenie nr 800/2008 oraz warunki w nim przewidziane jako zgodzenie ogólnej zasady, jak stanowi obowiązek zgłoszenia, należy rozumieć ściśle.

38

Takie podejście znajduje potwierdzenie przy uwzględnieniu celów realizowanych przez ogólne rozporządzenia dotyczące wyłączeń według kategorii pomocy, takich jak wymienione w motywach 4 i 5 rozporządzenia nr 994/98. O ile bowiem Komisja jest uprawniona do przyjmowania takich rozporządzeń w celu zagwarantowania skutecznej kontroli nad regułami konkurencji w dziedzinie pomocy państwa i ułatwienia zarządzania administracyjnego bez osłabienia swej kontroli w tej dziedzinie, o tyle takie rozporządzenia mają również na celu zwiększenie przejrzystości i bezpieczeństwa prawnego. Przestrzeganie warunków przewidzianych w tych rozporządzeniach, w tym zatem w rozporządzeniu nr 800/2008, pozwala zapewnić, że cele te zostaną w pełni osiągnięte.

39

W niniejszej sprawie bezsporne wydaje się, że przepisy prawa krajowego rozważane w postępowaniu głównym nie zostały zgłoszone Komisji zgodnie z art. 2 rozporządzenia nr 659/1999 i że jedynym zwolnieniem z obowiązku zgłoszenia, jakie mogłoby znajdować zastosowanie, jest wyłączenie przewidziane w art. 25 rozporządzenia nr 800/2008.

40

Według art. 25 ust. 1 rozporządzenia nr 800/2008 znajdującego się w rozdziale II tego aktu, zatytułowanym „Przepisy szczególne dotyczące różnych kategorii pomocy”, programy pomocy na ochronę środowiska w formie ulg podatkowych w zakresie podatków związanych ze środowiskiem naturalnym, które spełniają warunki określone w dyrektywie 2003/96 oraz warunki określone w 25 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 800/2008, są zgodne z rynkiem wewnętrznym i są zwolnione z obowiązku zgłoszenia przewidzianego w art. 108 ust. 3 TFUE.

41

Tymczasem należy stwierdzić – bez konieczności dokonywania oceny przesłanek, do których odsyła art. 25 rozporządzenia nr 800/2008 i które są przedmiotem drugiego i trzeciego pytania prejudycjalnego – że na podstawie art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia, który znajduje się w rozdziale I tego aktu, zatytułowanym „Przepisy ogólne”, program pomocy może być wyłączone z tego wymogu zgłoszenia wyłącznie pod warunkiem, że program ten zawiera wyraźne odwołanie do tego samego rozporządzenia przez zacytowanie jego tytułu i danych dotyczących publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

42

W postępowaniu głównym bezsporne jest, że program pomocy w niniejszym wypadku nie zawiera takiego odwołania do rozporządzenia nr 800/2008.

43

W tym względzie rząd austriacki podniósł na rozprawie, że na poziomie krajowym został podjęty środek wykonawczy w celu zaradzenia temu brakowi odwołania do rozporządzenia nr 800/2008 w programie pomocy będącym przedmiotem analizy w postępowaniu głównym i że środek ten został zgłoszony do Komisji w ciągu roku 2014 r. na podstawie rozporządzenia nr 651/2014.

44

Niemniej jednak wystarczy zauważyć, że niezależnie od charakteru prawnego tego środka nie powinien on w żadnym razie stanowić zaspokojenia braku w danym okresie odwołania do rozporządzenia nr 800/2008 w uregulowaniu krajowym będącym przedmiotem postępowania głównego.

45

Należy również podnieść, jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 54 i 55 swojej opinii, że bezwzględny charakter odwołania do rozporządzenia nr 800/2008 w danym programie pomocy – mające na celu stworzenie państwu członkowskiemu możliwości skorzystania z wyłączenia na podstawie tego rozporządzenia w odniesieniu do tego programu – wynika z brzmienia art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia, który stanowi, iż programy pomocy spełniające w szczególności „wszystkie warunki” przewidziane w rozdziale I rozporządzenia nr 800/2008 są wyłączone z wymogu zgłoszenia, o ile każda pomoc indywidualna przyznana w ramach takiego programu spełnia „wszystkie warunki” przewidziane przez to rozporządzenie, a program „zawiera wyraźne odwołanie” do tego rozporządzenia.

46

Ta analiza znajduje potwierdzenie zarówno w celu realizowanym przez art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 800/2008, jak również w kontekście, w jaki wpisuje się ten przepis.

Odnosząc, po pierwsze, do kontekstu, w jaki wpisuje się ten przepis, należy stwierdzić z jednej strony, że art. 3 rozporządzenia nr 800/2008 jest zatytułowany „Warunki wyłączenia”, co oznacza, iż spełnienie przesłanek przewidzianych w tym artykule jest konieczne do tego, aby dana pomoc była zwolniona z obowiązku zgłoszenia. Po drugie, art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 800/2008 należy odczytywać w świetle motywów tego rozporządzenia, a w szczególności motywu 5 tego aktu, zgodnie z którym rozporządzenie to powinno wykluczać każdą pomoc spełniającą „wszystkie [...] warunki” przewidziane w tym rozporządzeniu oraz każdy program pomocy, pod warunkiem że każda pomoc indywidualna, jaka mogłaby zostać przyznana w ramach tego programu, „spełnia wszystkie odpowiednie warunki”.

Następnie, odnosząc do celu realizowanego przez wymóg wyrażonego odesłania do rozporządzenia nr 800/2008 – można go również wywieść z tego motywu 5, który stanowi, że „[a]by zapewnić przejrzystość oraz bardziej skuteczne monitorowanie pomocy, każdy indywidualny środek pomocy przyznany na mocy niniejszego rozporządzenia powinien zawierać wyrażone odesłanie do odpowiednich przepisów rozdziału II oraz do aktu prawa krajowego będącego podstawą prawną tego środka pomocy”.

Ponadto, ogólnie rzecz ujmując, art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 994/98 przewiduje, że „[p]rzejmując rozporządzenia na podstawie art. 1, Komisja nakłada na państwa członkowskie szczegółowe zasady dla zapewnienia przejrzystości i monitorowania pomocy wyłączonej z obowiązku zgłoszenia zgodnie z tymi rozporządzeniami [...]”. Podobnie motyw 5 rozporządzenia stanowi, że „[p]rzepisy dotyczące wyłączeń grupowych zwiększają przejrzystość i pewność prawną [...]”.

Jak bowiem utrzymuje Komisja i jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 58 swojej opinii, wyrażone odesłanie do rozporządzenia 800/2008 zawarte w danym środku pomocy pozwala beneficjentom oraz ich konkurentom na zrozumienie powodów, dla których środek ten może zostać wdrożony, mimo że nie został zgłoszony Komisji ani dozwolony przez tę instytucję. Takie odesłanie pozwala nie tylko Komisji na sprawowanie kontroli, ale także na poinformowanie zainteresowanych stron o planowanych środkach pomocy, tak aby mogły skorzystać ewentualnie z przysługujących im uprawnień procesowych.

W świetle całości powyższych rozważań należy stwierdzić, że warunek, o którym mowa w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 800/2008, zgodnie z którym program pomocy w celu zwolnienia z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 TFUE, musi zawierać wyrażone odesłanie do tego rozporządzenia, nie stanowi zwyczajnej formalności, lecz ma bezwzględny charakter, z tym skutkiem, że jego niedochowanie stoi na przeszkodzie przyznaniu wyłączenia spod tego obowiązku na podstawie tego rozporządzenia.

Na pierwsze pytanie trzeba zatem udzielić odpowiedzi, że art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że brak w programie pomocy, takim jak ten będący

przedmiotem postępowania głównego, wyrażonego odesłania do tego rozporządzenia w formie zacytowania jego tytułu i odesłania do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, stoi na przeszkodzie temu, aby ten program pomocy był uznany za spełniający na podstawie art. 25 ust. 1 tego rozporządzenia warunki zwolnienia z obowiązku zgłoszenia przewidzianego w art. 108 ust. 3 TFUE.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

53

Z uwagi na odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze nie ma konieczności udzielania odpowiedzi na pytania drugie i trzecie.

W przedmiocie kosztów

54

Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. [107 TFUE i 108 TFUE] (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych) należy interpretować w ten sposób, że brak w programie pomocy, takim jak ten będący przedmiotem postępowania głównego, wyrażonego odesłania do tego rozporządzenia w formie zacytowania jego tytułu i odesłania do publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, stoi na przeszkodzie temu, aby ten program pomocy był uznany za spełniający na podstawie art. 25 ust. 1 tego rozporządzenia warunki zwolnienia z obowiązku zgłoszenia przewidzianego w art. 108 ust. 3 TFUE.

Podpisy

(*1) Język postępowania: niemiecki.